Een dreigend verbod van ON! reikt verder dan ON! alleen.

Posted on 1 september 2026 by John Knieriem

De minister moet Ongehoord Nederland uit het bestel gooien. Dat vindt PRO-leider Jesse Klaver. Dat vinden zijn partijgenoot Mohandis en CDA-Kamerlid Krul, die er op 25 augustus Kamervragen over stelden. En dat vindt D66-fractievoorzitter Jan Paternotte, die deze week bij *Sven op 1* zei dat de minister moet ingrijpen als de NPO dat niet doet.

De collega-omroepen gingen hen voor en vroegen de NPO in juni al om maatregelen tegen een van hun eigen soort.

Abject item

De laatste steen des aanstoots is een aflevering van *Let's Twist Again*. Joost Niemöller en Raisa Blommestijn krijgen een fragment te zien uit een toespraak van Hitler over een kleine wortelloze internationale kliek die overal en nergens thuis is. Uit de zaal klinkt 'Juden'. Dan volgt de stelling dat de kosmopolitische elite noodgedwongen vijandig staat tegenover het gewone gewortelde volk. Beiden zijn

het ermee eens, al houdt Blommestijn afstand van de spreker. Niemöller zegt over Hitler: 'Hij zegt dat gewoon heel goed.'

Het item is abject. Ze weten welke lading die woorden uit een overduidelijk antisemitische rede hebben en maken er een studentikoze provocatie van. En het is berekend. Nog voordat Blommestijn inhoudelijk iets zegt, kondigt zij aan dat iedereen nu weer zal beginnen over een nazi-omroep. Ze levert de kop alvast zelf aan, wetende dat de verontwaardiging toch wel losbarst. Jesse Klaver bezorgt vervolgens de gratis reclame. Missie geslaagd. Nergens gaan zij echt over de schreef. Daarover hebben ze van tevoren ongetwijfeld goed nagedacht.

En dan het domste van alles. De hele stelling van Ongehoord Nederland is dat er een elite bestaat die hen weg wil hebben. Blommestijn zegt het in die uitzending hardop, voordat er ook maar iemand heeft gereageerd. Klaver en de zijnen bevestigen precies het frame dat zij denken te bestrijden. De val stond open en Klaver cs stappen er met beide benen in.

ON! maakt journalistiek van bedenkelijke kwaliteit. De ombudsman van de publieke omroep stelde twee keer vast dat de journalistieke code werd geschonden en de NPO legde drie sancties op. Op dat punt heeft Klaver gewoon gelijk. De Mediawet stelt eisen aan de programma's. Bij overtredingen kan de raad van bestuur tot vijftien procent van het budget inhouden en na twee sancties kan de minister een erkenning intrekken. Toen de ledenomroepen dit voorjaar opnieuw aandrongen, concludeerde diezelfde NPO echter dat de juridische grond ontbreekt, om er meteen bij te melden dat samenwerken er wat haar betreft niet meer in zit.

Het effect van dreiging

Een bezwaar tegen ingrijpen is geen verdediging van ON!. De werkelijke vraag is niet of ON! gelijk heeft, maar wie de grens trekt van wat nog gezegd mag worden.

Het effect van een dreigend verbod is groot en reikt verder dan alleen ON!. George Orwell schreef in 1945 een voorwoord bij *Animal Farm* dat pas in 1972 verscheen. Het onheilspellende aan censuur in Engeland, stelde hij, is dat zij grotendeels vrijwillig is. Onwelgevallige feiten blijven in het duister zonder dat er een officieel verbod aan te pas komt. Zo doet de dreiging haar werk.

Journalistieke code

Zolang Nederland omroepen betaalt om stromingen te vertegenwoordigen, kan toelating niet afhangen van de smaak van de zittende meerderheid. BNNVARA mag progressief zijn, de EO christelijk en WNL rechts-liberaal. Dan is er ook plaats voor de boze, nationalistische en vaak paranoïde onderstroom. Veelkleurigheid telt pas als ook het onaangename wordt toegelaten.

Natuurlijk, de publieke omroep leeft van belastinggeld en verschilt daarin van een commerciële krant of omroep. Maar de reflex kan dezelfde zijn.

Sinds november 2025 bindt de Code Journalistiek Handelen elke landelijke omroep, de NOS incluis, en eist zij betrouwbaarheid, waarheidsgetrouwheid en een helder onderscheid tussen feit en mening. ON! is voor zover bekend de enige publieke omroep waaraan een financiële sanctie is opgelegd wegens schending van de journalistieke code.

Niet waardevrij

Fout gaat het overal. De NOS opende na de explosie bij het Al-Ahli-ziekenhuis in Gaza met een Israëlische luchtaanval, op gezag van Palestijnse autoriteiten, en kon dat een dag later niet waarmaken. Het journaal in eenvoudige taal beweerde ten onrechte dat Charlie Kirk alle zwarte vrouwen dom had genoemd.

Niet alles komt door haast. In januari 2018 sprak de NOS de voorkeur uit voor ‘wit’ in plaats van ‘blank’, omdat blank een positieve bijklank zou hebben. Zo blijken ook publieke nieuwsmedia allerminst waardevrije doorgeefluiken.

Buitenlands beleid van AVROTROS

En de NOS staat daarin niet alleen. BNNVARA erkent de Raad voor de Journalistiek sinds december 2020 niet meer, nadat die een uitzending van *Zembla* eenzijdig, onevenwichtig en tendentieus had genoemd. Over het activistische *Boos* oordeelde de ombudsman dat het programma zich in een interessant overgangsgebied tussen journalistiek en activisme begeeft, en dat het daarmee binnen de normen bleef.

Omroep Zwart zette in *Hoe racistisch is Nederland?* deelnemers bewust op het verkeerde been en gebruikte verborgen camera’s om racistisch gedrag te

onderzoeken. Een kijker klaagde dat de redactie daarmee nietsvermoedende Nederlanders manipuleerde en de uitkomsten naar de eigen agenda toeschreef. De ombudsman wees die klacht in november 2023 af. En AVROTROS liet op 24 augustus weten opnieuw het Songfestival te laten schieten omdat Israël meedoet. Een omroep die met belastinggeld buitenlands beleid voert pas blijkbaar binnen de code.

Preventieve toetsing

Bij *NRC* en andere linkse kranten blijft het niet bij woordkeus. Het wokisme druipt uit de kolommen. De lezer verneemt wat er gebeurd is en hoort er meteen bij hoe een fatsoenlijk mens zich hoort te voelen over klimaat, gender, kolonialisme, migratie en Israël. Wie die emotie niet opbrengt, heeft geen andere afweging gemaakt. Die heeft een probleem.

Waar we naartoe gaan werd deze maand duidelijk. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd beboette DPG Media, *NRC* en *De Telegraaf* voor artikelen over afslankmedicijnen die zij als reclame ziet. In het *FD* deed de inspectie de klagende hoofdredacteuren vervolgens een aanbod. Uitgevers kunnen vooraf advies vragen of een artikel informatief is of toch wervend, en wie dat advies volgt hoeft geen handhaving te vrezen. Preventieve toetsing, aangeboden als service.

En Brussel gaat verder. Een gedragscode tegen desinformatie die valt onder de Digital Services Act, met boetes tot zes procent van de wereldomzet, en sinds februari draait er een Europees Centrum voor Democratische Veerkracht. Officieel moet dit ongewenste buitenlandse inmenging bestrijden. In de praktijk kan dit uitlopen op een instantie die vaststelt welke informatie deugt.

Geen minister als hoofdredacteur

De oplossing is simpel. De grens ligt bij de wet, niet bij de politieke meerderheid van het moment. Bedreiging, opruiing, aanzetten tot geweld, strafbare discriminatie en laster kunnen worden vervolgd. Voor de rest hebben we debat, tegenspraak, satire, nepnieuws, onzin, nog veel meer onzin en een uitknop. Bestrijd Niemöller, fileer Blommestijn, maar lever niet de verontwaardiging waar zij om vragen.

Als vrijheid iets betekent, schreef Orwell, is het het recht om mensen te vertellen

wat zij niet willen horen.

Ik vertrouw liever op kritische burgers die onzin herkennen dan op een minister die zich tot hoofdredacteur van Nederland laat benoemen.

Wynia's Week *brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week,* ***156 keer per jaar****, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. Doet u (weer) mee? Hartelijk dank!*